Sakalı Salıvermenin Vâcibliği Kesmenin veya Kısaltmanın Harâmlığı

Allâme İmâm Abdulazîz b. Bâz rahimehullah'a 'sakalı kesmenin ve kısaltmanın hükmü' sorulmuştur. Verdikleri cevap şudur:

Hamd olsun bir ve tek olarak Allah'a, salât ve selâm olsun, Allah'ın kulu ve rasûlü nebîmiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbına. Bundan sonra;

Bana, sakalın kesilmesinin ve kısaltılmasının hükmü hususunda bir soru ulaştı. Şunlar da sorulmaktadır: Sakalı kesmenin helâlliğine i'tikâd ederek kesen kişi kâfir midir? İbni 'Umer radıyallâhu anhumâ hadîsi, sakal bırakmanın vâcibliğini ve kesmenin harâmlığını mı gerektirir, yoksa sadece sakal bırakmanın mustehab olmasını mı gerektirir?

Cevap: İbni 'Umer radıyallâhu anhumâ hadîsinde, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu sabit olmuştur: "Bıyıkları kısaltın ve sakalları salıverin. Müşriklere muhâlefet edin." Bu hadîsin sahîhliği üzerine ittifak edilmiştir. Buhârî, Sahîh'inde şu lafızla rivâyet etmiştir: "Bıyıkları kısaltın ve sakalı çoğaltın. Müşriklere muhâlefet edin." Sahîh-i Muslim'de Ebû Hurayra radıyallâhu anh'dan; o da Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'den şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: "Bıyıkları kesin ve sakalı salıverin. Mecûsîlere muhâlefet edin."

Zikredilen hadislerdeki lafızlar, sakala dokunmadan olduğu hâl üzere bırakmanın ve onu salıvermenin vacibliğini, kesmenin ve kısaltmanın ise harâmlığını gerektirir. Çünkü aksine delâlet eden bir şey vârid olmadığı sürece, emirlerde asıl olan vâciblik, nehiylerde asıl olan ise harâmlıktır. İlim ehli yanında kabûl gören budur. Allah subhânehû ve te'âlâ şöyle buyurmuştur: "Rasûl size neyi verdiyse onu alın ve neyi yasakladıysa ondan uzak durun. Allah'tan korunup sakının. Muhakkak ki Allah'ın azâbı çok şiddetlidir." (Haşr, 7) ve yine şöyle buyurmaktadır: "Onun (Rasûl sallallâhu aleyhi ve sellem'in) emrine muhalefet edenler, kendilerine bir fitne isâbet etmesinden veya elem verici bir azâba uğramaktan sakınsınlar." (Nûr, 63). İmâm Ahmed dedi ki: 'Buradaki fitne, şirktir. Belki de o kimse, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in sözlerinden bazısını reddettiğinde, kalbine sapkınlıktan bir şey düşer de, helâk olur.' Bu ve benzeri hadîslerdeki emre delâlet eden lafızların, mustehablık ifade etmek için geldiği ne Kitap'ta ve ne de Sünnet'te vârid olmamıştır.

Tirmîzî'nin Ebu Hurayra radıyallâhu anh'dan rivâyet ettiği: "Nebî sallallâhu aleyhi ve selem'in sakalının eninden ve boyundan aldığına dâir." hadîse gelince; bu hadîs, ilim ehli yanında bâtıl bir hadîstir. Çünkü isnâdında, 'Umer ibni Hârûn el-Belhî olarak isimlendirilen bir adam vardır ve yalancılık ile ittihâm olunmuştur. Üstelik, sahîh hadislere de muhalefetinin yanı sıra bu hadîsi rivâyet etmede, hadîs râvîleri arasında tek kalmıştır.

Böylece, bu hadîsin bâtıl olduğu bilinmiş oldu. Sahîh sünnete muhalefette, bu hadîse i'tibâr edip, onunla hüccet getirmek ise câiz değildir. Allahu'l-Muste'ân.

Şüphe yok ki tıraş etmek, günah olması açısından daha şiddetlidir. Çünkü bu, sakalı tümüyle kazıyıp yok etmek, münker olan bir işte aşırıya gitmek ve kadınlara benzemektir. Kısaltılmasına ve azaltılmasına gelince; şüphesiz ki bu da bir münkerdir ve sahîh hadislere muhâliftir. Ancak sakalı tümüyle kazımaktan daha aşağı derecededir.

Bunu yapan kişinin hükmüne gelince; ister hatalı bir anlayışa dayanarak helâl olduğuna i'tikâd etsin, isterse bazı ulemâyı taklîd ederek bunu yapmış olsun, o isyankâr bir kimsedir, ancak kâfir değildir. Bu münkerden sakındırmak ve bu hususta nasihat etmek de vâcibtir. Çünkü sakalın hükmü hususunda ilim ehli arasındaki hilaf, "Sakalı salıvermek mi vâcibtir yoksa -bir kabzaya kadar- kısaltmak câiz midir?'"mes'elesindedir. Sakalın tıraş edilmesine gelince; buna cevâz veren ilim ehlinden hiç kimseyi bilmiyorum. Ancak bu, cahilliği veya bir âlimi taklîd etmesi sebebiyle, sakalı kesmenin câiz olduğunu zanneden kimsenin küfrünü gerektirmez. Delîllerinin açıkça ortada olması sebebiyle, dinde harâmlığı zorunlu olarak bilinen şeyler ise, bunun hilâfınadır. Eğer bunları mübah gören kişi, Müslümanların arasında yaşıyor ise, şüphesiz ki bu büyük küfürdür. Eğer bu kişi, kâfirlerin arasında yaşayan veya ilim ehlinden uzak bir bölgede bulunan bir kimse ise, bu ve bunun gibi kimselere delîller açıklanır, eğer mübah görme hususunda ısrar ederse, kâfir olur.
Bunun örneklerinden bazıları: Zinâ, içki, domuz eti ve bunlara benzeyen şeylerdir. Bu ve benzerleri, haramlığı dinde zorunlu olarak bilinen işlerdir. Delîlleri Kitâb ve Sünnet'te açık ve vâzıhtır. Bu hususlarda cehâlet iddiası dikkate alınmaz. Bu gibi şeyleri mübah sayanlar, yukarıda da geçtiği gibi, bu hususta câhil addedilmezler.
Allah'tan, bizi ve sizleri faydalı ilim ve sâlih amele muvaffak kılmasını isterim. Bizlere dîninde fıkıh versin, onun üzerine sebât nasîb etsin ve bizleri, saptırıcı fitnelerden korusun. Şüphesiz ki O, Semî' ve Karîb'dir.
Ve's-selâmu aleykum ve rahmetullâhi ve berakâtuhu.
[Mecmûu' Fetâvâ ve Makâlât Mutenevvia' (10/80)]